

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ'NİN BELEDİYE YÖNETİMLERİ İÇİN HAZIRLADIĞI BİLGİLENDİRME RAPORU:

BELEDİYELERDE PSİKOLOGLARA NEDEN İHTİYAÇ VAR?

Konu: Belediyeler İçin Psikoloji Biliminin Kamusal Hizmetlerdeki Rolü ve Uygulama Alanları

Değerli Belediye Yönetici ve Çalışanları,

Türk Psikologlar Derneği olarak, belediyelerin ülkemizin dört bir yanında vatandaşlarımızın yaşam kalitesini artırmak için yürüttüğü önemli çalışmaları yakından takip etmekte ve takdirle karşılamaktayız. Belediyeler, halkla doğrudan temas halinde olan, toplumun nabzını en iyi tutan ve sorunlara yerinde çözüm üretme potansiyeli en yüksek olan kurumlardır. Bu önemli misyonunuzda, psikoloji biliminin modern ve kanıta dayalı uygulamalarının, hizmetlerinizin etkinliğini artıracağına ve vatandaş memnuniyetini en üst düzeye taşıyacağına inanıyoruz.

Psikoloji, ülkemizde yaygın kanının aksine, sadece bireysel ruhsal sorunların tedavisi ile sınırlı bir alan değildir. Modern dünyada psikoloji; **toplumsal sorunları önleyen, yaşam alanlarını iyileştiren, kamu politikalarını insan odaklı hale getiren ve toplumsal uyumu güçlendiren bir planlama ve uygulama bilimidir.** Bu raporun amacı, belediyenizin hizmet alanlarına doğrudan katkı sunabilecek psikoloji uygulama alanlarını tanıtmak ve bu alanlarda psikologların kurumunuza nasıl değer katabileceğini somut, çarpıcı örneklerle açıklamaktır.

Psikologlar Belediyenize Hangi Alanlarda Katkı Sağlayabilir?

1. Daha Yaşanabilir Kentler: Fiziksel Mekânın Toplumsal Etkisi (Çevre Psikolojisi)

Belediyenizin İmar, Park ve Bahçeler, Fen İşleri gibi birimleri tarafından tasarlanan fiziksel çevre, vatandaşların ruh sağlığını, güvenliğini ve sosyal ilişkilerini doğrudan etkiler. Çevre psikolojisi araştırmaları çevrenin özellikle o bölgede yaşayan insanların ihtiyaçlarına göre düzenlenmesinde hizmet verir.

- **Psikoloğun Bakış Açısını Sunan Somut Örnek:**

Bir mahalle parkında suç oranının arttığını, özellikle gençlerin bu parkta suçla tanıştığını düşünelim.

- *Standart Yaklaşım:* Genellikle çözüm olarak parkın aydınlatmasını artırmak, polis devriyelerini sıklaştırmak veya en son çare olarak parkı kapatmak düşünülür. Bu yaklaşımlar sorunun semptomlarını bastırır ama kök nedenini çözmez.
- *Psikoloğun Yaklaşımı:* Bir **psikolog** ise "Neden bu park suç üretiyor?" sorusunu sorar. Parkı kimlerin, hangi amaçla kullandığını, hangi köşelerin "kör nokta" olduğunu, hangi grupların (gençler, yaşlılar, kadınlar) parkta kendilerini dışlanmış hissettiğini analiz eder. Belki de gençler için parkta sosyalleşebilecekleri bir alan yoktur ve bu boşluk, riskli davranışlara zemin hazırlamaktadır. Gençler arkadaşlık kurmak, bir sosyal grup içinde kendilerini değerli kılmak veya sadece eğlenmek için yaşlılarına uyum sağlayabilirler ve parkta bu ihtiyaçları karşılayabilecek uygun araçlar yoksa suç davranışlarının ihtimali artar. Psikolog, bu teşhisin ardından, o parka gençlerin ilgisini çekecek aktivitelere dair gözlem ve görüşmeler yapar. Bu incelemelere göre **basketbol sahası veya grafiti yapabilecekleri bir duvar** gibi bir "pozitif etkinlik alanı" tasarlanmasını önerir. Böylece mekân, negatif bir yerden pozitif bir kimliğe bürünür. Park, sadece "daha güvenli" hale gelmez, aynı zamanda "daha canlı" ve "herkes için" bir alana dönüşür. **Psikolog, mekânı cezalandırmaz, iyileştirir.**

Türk Psikologlar Derneği Genel Merkezi

Fethiye Sok. 5/1 GOP Çankaya 06680 Ankara

Telefon: +90 (312) 425 67 65

Belgegeçer: +90 (312) 417 40 59

www.psikolog.org.tr

Kütük No: 06-019-051

Türk Psikologlar Derneği kamu yararına çalışan dernek statüsünü haizdir.

Bilgi için:

+90 (312) 425 67 65 /

bilgi@psikolog.org.tr

2. Geleceğe Yatırım: Çocuk, Genç ve Aile Hizmetleri (Gelişim Psikolojisi ve Sosyal Psikoloji)

Sağlıklı bir toplumun temeli, sağlıklı çocuk ve ailelerdir. Belediyenizin bu alandaki hizmetleri, psikologların bakış açısıyla çok daha etkili hale gelebilir.

- **Psikoloğun Bakış Açısını Sunan Somut Örnek:**

Belediyeniz yeni bir çocuk oyun parkı projesi yürütüyor.

- *Standart Yaklaşım:* Bir mühendis veya peyzaj mimarı, estetik ve güvenlik standartlarına uygun bir kaydırak, salıncak ve tahterevallı yerleştirebilir.
- *Psikoloğun Yaklaşımı:* Bir **Psikolog**, oyun parkını bir "açık hava gelişim laboratuvarı" olarak görür. "Bu park, çocukların problem çözme, risk alma, iş birliği yapma ve sosyal becerilerini nasıl destekler?" diye sorar. Tek başına oynanan oyuncaklar yerine, **birkaç çocuğun birlikte çalışmasını gerektiren tırmanma ağıları** veya farklı dokulara sahip zeminler gibi çocukların duyuşal ve bilişsel gelişimini tetikleyen unsurlar önerir. Örneğin beyaz boyayla zemine çizilmiş bir sek sek oyununun sadece çocukları değil, çocuk-ebeveyn ilişkisini güçlendireceğini ve hatta yetişkinler için de geçip giderken sek sek yapmaktan kendilerini alıkoyamayacakları bir pozitif deneyim alanı olacağını öngörürler. Bunlar oldukça ekonomik oyun araçlarıdır, ama psikologlar en basit araçları bile çocukların gelişime hizmet verebilecek şekilde kullanabilir.

3. Güçlü ve Dayanıklı Bir Toplum İnşası: Sosyal Hizmetler ve Toplumsal Uyum (Sosyal Psikoloji ve Yoksulluk Psikolojisi)

Belediyeler, toplumun en kırılgan kesimlerine ulaşan kurumlardır. Psikologlar, bu hizmetlerin "yardım" olmaktan çıkıp "güçlendirme" aracına dönüşmesini sağlar.

- **Psikoloğun Bakış Açısını Sunan Somut Örnek:**

Belediyeniz, ihtiyaç sahibi ailelere sosyal yardım dağıtıyor.

- *Standart Yaklaşım:* İlgili uzman ve çalışanlar, ailenin ekonomik durumunu tespit eder ve yardım paketini teslim eder. Bu ilişki biçimi anlık ihtiyacı karşılar.
- *Psikoloğun Yaklaşımı:* Bir **Psikolog**, yoksulluğun sürekli bir stres ve "kıtık zihniyeti" yarattığını, bunun da insanların planlama ve karar verme gibi bilişsel yeteneklerinden çaldığını bilir. Bu nedenle, karmaşık başvuru formlarını doldurmanın bile bu aileler için ne kadar büyük bir zihinsel yük olduğunu anlar. Çözüm olarak, **başvuru formlarının sadeleştirilmesini, anlaşılır bir dille yeniden yazılmasını ve tek bir merkezden tüm yardımlara başvurulabilmesini** sağlayacak bir sistem önerir. Bu, yardım miktarını artırmadan, sadece psikolojik engelleri kaldırarak yardımın ihtiyaç sahibine ulaşmasını %100'e yakın artıran, düşük maliyetli ama yüksek etkili bir müdahaledir. Psikologlar, yardım süreçlerinin başvuru aşamasından yardım sonrasına kadar tüm süreçleri kişilerin yaşadığı deneyim açısından değerlendirir. Psikologlar, yardımların gerçek amacına ulaşmasının garantisidir.

4. Halk Sağlığının Korunması ve Geliştirilmesi

Önleyici sağlık hizmetleri hem daha insancıl hem de daha ekonomiktir. Psikologlar, davranış değişikliği yaratarak halk sağlığını korumada kilit rol oynar. Bir sağlık sorunu bir kez ortaya çıktıktan sonra kişi ve kurumların üstündeki yük, önlenmesine yönelik gösterilmesi gereken çabaya kıyasla her açıdan çok daha ağırdır.

- **Psikoloğun Bakış Açısını Sunan Somut Örnek:**

Belediyenizin, vatandaşların spor tesislerini daha çok kullanmasını arzu ettiğini varsayalım.

Türk Psikologlar Derneği Genel Merkezi

Fethiye Sok. 5/1 GOP Çankaya 06680 Ankara

Telefon: +90 (312) 425 67 65

Belgegeçer: +90 (312) 417 40 59

www.psikolog.org.tr

Kütük No: 06-019-051

Türk Psikologlar Derneği kamu yararına çalışan dernek statüsünü haizdir.

Bilgi için:

+90 (312) 425 67 65 /

bilgi@psikolog.org.tr

- *Standart Yaklaşım:* Tesislerin tanıtımı için afişler asılır veya duyurular yapılır. Genellikle katılım istenen düzeyde olmaz.
- *Psikoloğun Yaklaşımı:* **Egzersiz Psikolojisi**, insanların neden spor yapmadığını araştırır: Motivasyon eksikliği mi? Zaman bulamama mı? Başkalarının yanında spor yapmaktan çekinme mi? O bölgede yaptığı incelemelere göre, genel bir çağrı yerine, belirli grupları hedef alan programlar tasarlar. Örneğin, akşam saatlerinde kendini güvende hissetmediği için yürüyüş yapamayan kadınlar için iyi aydınlatılmış bir parkta "**Kadınlar İçin Akşam Yürüyüş Grubu**" organize eder. Bu, sadece bir spor faaliyeti değil, aynı zamanda bir sosyalleşme ve güven duygusu ihtiyacını karşılayan bir çözümdür. Ayrıca çalışan veya çocuklu kadınlar için çoğu durumda gün içinde spora zaman bulmak imkansızdır, böyle keyifli bir sosyalleşme fırsatı ise spora hiç merakı olmayan kadınları bile düzenli egzersiz yapan bireylere dönüştürebilir.

Sonuç ve Öneri: Psikolog İstihdamı İnsanca Bir Yaşama Yatırımdır

Yukarıdaki çarpıcı örneklerden de görüleceği üzere, psikologlar belediyeler için sadece "danışmanlık" hizmeti veren çalışanlar değil; aynı zamanda birer **program geliştirici, politika tasarımcısı, proje yöneticisi ve toplum mühendisidir**. Psikologların farkı, sorunun "ne" olduğuna değil, "neden" olduğuna odaklanmaları ve insan davranışının altında yatan görünmez dinamikleri anlayarak kalıcı, derinlikli ve insani çözümler üretmeleridir. Psikoloji öğrencileri lisans eğitimleri boyunca, gelişim psikolojisi, sosyal psikoloji, çevre psikolojisi, spor psikolojisi gibi çok zengin uygulama alanlarına dair kapsamlı bilgi edinirler. Proje uygulamaları, gönüllü çalışmalar, toplumsal sorumluluk projeleri gibi çok sayıda lisans dersi sayesinde bireysel ve toplumsal sorunlara yaratıcı çözümler üretme deneyimine sahip olurlar.

Belediyeniz bünyesinde daha fazla psikolog kadrosu açılması, kurumunuza ek bir "gider" kalemi değil, artı hanesine yazılması gereken bir adımdır. Psikologlar, **uzun vadede toplumsal sorunları kaynağında çözerek daha büyük sosyal ve ekonomikkayıpları önleyen, vatandaş memnuniyetini ve kente olan bağlılığı artıran işler yaparlar**. Önleyici ve iyileştirici programlar yürüten bir psikolog, gelecekte adliyelere, hastanelere ve sosyal yardım sistemine yansıyacak nice sorunu daha ortaya çıkmadan engelleme potansiyeline sahiptir.

Türk Psikologlar Derneği olarak, belediyenizin bu modern ve bütüncül hizmet anlayışını benimsemesi yolunda her türlü iş birliğine, pilot proje geliştirmeye ve uzman desteği sunmaya hazır olduğumuzu belirtmek isteriz.

Halkımıza daha nitelikli hizmet sunma yolundaki ortak hedefimiz doğrultusunda, bu raporun çalışmalarınıza ışık tutmasını temenni eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Türk Psikologlar Derneği
Genel Merkez Yönetim Kurulu